

Ekspertgruppen Nordens Språkråd

Referat fra møte 1/16 – Helsinki 8. april 2016

Tilstede

Finland	Taina Juurako-Paavola (forkvinne 2016)
	Mari Bergroth (suppleant)
Norge	Doris Amland (medlem)
Island	Ragnheiður Helga Þórarinsdóttir (medlem)
Færøyene	Vár í Ólavsstovu (medlem)
Sverige	Gunlög Josefsson (medlem)
Danmark	Hanne Schilling (suppleant)
Åland	Eva Johansson (medlem)

Avbud fra

Grønland Katti Frederiksen (Grønland)

Nordisk Språkkoordinasjon

- Jesper Schou-Knudsen (leder)
- Thomas Henriksen (seniorrådgiver)
- Maria Eintveit (studentmedhjelper)

Gjester

- Armi Mikkola, Finlands medlem i EK-U
- Henrik Wilén (forbundssekretær for Foreningerne Nordens Forbund)
- Eva Theilgaard Brink (akademisk medarbeider hos Nordisk Språkkoordinasjon)

1) Godkjennelse av dagsorden

Forkvinnen for Ekspertgruppen Nordens Språkråd (ENS) i 2016, Taina Juurako-Paavola, foreslo at punkt 3 og punkt 4 ble byttet om. Dette fordi representanten fra det finske undervisnings- og kulturministeriet, Armi Mikkola, først hadde mulighet til å komme kl. 11.

Den endrede dagsorden ble godkjent.

2) Godkjennelse av referat fra møte 2/15 den 29. september 2015

Et utkast av referatet ble sendt ut den 5. oktober 2015.

Referatet ble godkjent.

3) Orientering fra Nordisk Språkkoordinasjon

Leder for Nordisk Språkkoordinasjon, Jesper Schou-Knudsen, orienterte muntlig.

Nordisk Språkkoordinasjons årsrapport 2015

Årsrapporten 2015 er godkjent av Embedsmannskomiteen for utdanning og forskning (EK-U). Språkkoordinasjonen har også gjennomgått årsrapporten med Ministerrådssekretariatet, som kommenterte såvel årsrapporten som årsregnskapet positivt.

Med både EK-U, Ministersekretariatets og Ekspertgruppens støtte har Språkkoordinasjonen satset på å redusere antallet selvstendige aktiviteter mot til gengjeld å øke den finansielle støtten. Dette har sikret de enkelte tiltak bedre gjennomslagskraft, samt bedre ekstern finansiering.

Den formelle godkjenning av Språkkoordinasjonens styringsdokumenter er på plass. Strategi- og handlingsplanene for 2014 – 2018 er mer langsiktige og man har fått godkjenning til å lage årlige aktivitetsplaner. Når det gjelder Språkkoordinasjonens koordinerende funksjon konstaterer årsrapporten fortsatte utfordringer med å finne en endelig arbeidsform.

Nordisk Språkkoordinasjons årsregnskap 2015

Ministerrådssekretariatet har tatt årsregnskapet for 2015 til etterretning med positive bemerkninger når det gjelder klarhet – dette gjelder også sammenstillingen av de respektive sentrale aktørers årsregnskaper. Sekretariatet har dog rettet oppmerksomhet mot ubrukte midler. Deler av de ubrukte midler fra 2014 og 2015 stammer fra Ekspertgruppen.

Nordisk Språkkoordinasjons Aktivitetsplan 2016

Nordisk Språkkoordinasjon har tre gjennomgående hovedoppgaver:

- Sekretariatsfunksjon for Ekspertgruppen Nordens Språkråd. Her ønsker Språkkoordinasjonen i 2016 tettere, løpende kontakt, samt en mer tematisert form på møtene, hvor det gjøres plass til de ulike lands prioriteringer. I tillegg ønskes økt fokus på kvalitetssikringen av Språkkoordinasjonens og aktørenes tiltak.
- Koordinering av de sentrale aktørene. Her ønsker Språkkoordinasjonen i 2016 en tydeligere koordinering, med et større fokus på konkrete synergieffekter i aktørernes tiltak. Man har lagt opp til to faste fellesmøter, samt løpende kontakt og tidligere planlegging med de sentrale aktører. Det er ikke funnet noen endelig form for å fremme synergieffektene, noe som skal diskuteres på neste aktørmøte. Videre ønsker Språkkoordinasjonen å arbeide med å fremme en felles fortelling innenfor det nordiske språksamarbeid.
- Ansvar for tilretteleggelse og gjennomføring av selvstendige initiativer og midler.

Overordnet har Språkkoordinasjonen satset på færre aktiviteter som dermed tildeles flere midler, økt fokus på effekt og målbarhet, samt en tydeligere sammenkobling mellom aktivitetene og de konkrete fokusområder – med en mer aktiv inndragelse av barn og unge.

Orientering om utvalgte aktiviteter fra Aktivitetsplanen 2016

- En satsning på Språk- og kulturfestivalen, som går av stabelen i 2017. Festivalen inndrar alle aktører og fokusområder, samler språk og kultur, samt skaper synlighet og gjennomslagsskraft. Plasseringen er lagt til Århus i 2017.
- Prosjektet Nordiske Forsøksklasser går mot slutten, og det er snart gjennomført praktiske undervisningsforløp i alle de nordiske land. Her har man har testet ut en alternativ undervisning av nabospråksundervisning med fokus på lytteforståelse. Resultatet skal bli en trykt håndbok, en digital håndbok og en avsluttende oppsamlingsrapport.
- Seniorrådgiver Thomas Henriksen orienterte om Norden i Skolen. I 2016 vil portalen gjøres anvendelig på Færøyene, Grønland og på samisk. I tillegg planlegges en ny runde med digital nabospråkschat. Antallet brukere stiger, og det er nå ca. 100-200 klasser inne på portalen daglig. I tillegg vil man i begynnelsen av mai lansere et større filmtilbud, hvor ca. 24 nordiske kortfilmer gjøres tilgjengelig på portalen. I denne forbindelse vil man også gå mer aktivt inn for å markedsføre Norden i Skolen.

Jesper Schou-Knudsen ønsket Ekspertgruppens støtte til at Språkkoordinasjonen kan fortsette og ytterligere forsterke arbeidet innenfor følgende områder:

- Konkrete, strategiske og operasjonelle innsatser med fokus på nabospråksforståelse.
- Arbeide målrettet med å eksponere ideen om den helhetlige tanken – det nordiske språk- og kultursamarbeid som vesentlige bærere av det nordiske samarbeid.

Ekspertgruppen støttet dette.

Nabospråksforståelse i praksis

Språkkoordinasjonens akademiske medarbeider, Eva Theilgaard Brink, presenterte den igangværende undersøkelsen Nabospråksforståelse i praksis (NIP).

Med prosjektet ønsker man å avdekke hvordan unge i Norden nabospråkskommuniserer når de har bruk for det. Undersøkelsen har fokusert på unges kommunikasjonsstrategier, og undersøker ikke hvor mye de unge faktisk forstår.

Eva Theilgaard Brinks presentasjon er etterfølgende utsendt til Ekspertgruppens medlemmer i den versjon som ble presentert under en konferanse i Reykjavik den 9. april.

4) Meddelelser fra formannen

Formannen for ENS, Taina Juurako-Paavola, ønsket Armi Mikkola fra undervisnings- og kulturministeriet i Finland velkommen. Hun er i tillegg Finlands representant i EK-U.

- Mikkola la vekt på at språk er viktig under det finske ordførerskapet i Ministerrådet. I Finland prioriteres dette blant annet gjennom en satsning på Språkbad hvor man forsøker å lære språk i

en så naturlig setting som mulig. Dette gjøres ved å ta i bruk spesielt utdannede språkbadslærere, samt ved å ha et tett samarbeid med universiteter, høyskoler og kommuner.

- Mikkola poengterte viktigheten av ekspertise og bruken av ekspertgrupper for EK-U. Ekspertråd fra ulike roller i samfunnet hjelper EK-U til å være oppdatert på den nyeste informasjon, som igjen bidrar til å forbedre de avgjørelser som tas. I tillegg er ekspertgrupper også en viktig arena for erfaringsutbytte.

Språkutdannelse – aktuelle politiske prioriteringer og fokusområder

Forkvinnen gjennomgikk det finske utdanningssystem og status for svensk språkopplæring.

- Størstedelen av elevene i den finske skole når ikke opp til de definerte målnivåer. Her er gutter generelt dårligere i svensk enn jenter. Mens de fleste gutter oppnår nivået A2, oppnår flere jenter nivået B1.
- Høsten 2016 innføres det nye lærerplaner for grunnskolen og videregående skole. Her er tanken at alle lærere er språklærere, og at alle språk man kan er en fordel.

5) Ekspertgruppens rolle og funksjon

Ekspertgruppens nåværende mandat utløper formelt i 2016. Jesper Schou-Knudsen gjennomgikk i den forbindelse bestillingen mottatt fra Ministerrådssekretariatet rundt Ekspertgruppens fremtidige rolle. Ekspertgruppen skal i kvalitetssikringen av virksomheten på språkområdet sikre den nødvendige faglige ekspertise, og har hittil fungert som ekspertgruppe for Språkkordinasjonen, de sentrale aktører, samt i konkrete anliggender for styregruppen EK-U. På møtet drøftet Ekspertgruppens sin egen nåværende og fremtidige funksjon.

Språkkordinasjonen ba blant annet Ekspertgruppen drøfte:

Ekspertgruppens mandat

Sammensetningen av faglige kompetanser i Ekspertgruppen

Oppgaven med å kvalitetssikre hele virksomheten på språkområdet

Hensynet til den geografiske sammensetning av Ekspertgruppens medlemmer

Ekspertgruppens møteform

- Overordnet mente medlemmene at Ekspertgruppens fortsatte virke er nødvendig. Medlemmene etterlyste dog et tydeligere mandat, og en mer presis fastsettelse av hva gruppens rolle er og hva slags ekspertise EK-U ønsker. Grunnet det uklare mandatet er det vanskelig for medlemmene å vite akkurat hva de kan bidra med. I tillegg etterlyste gruppens medlemmer tydeligere informasjon om hverandres ekspertise. Dermed føler de ikke at de kan ta endelig stilling til om gruppen inneholder den korrekte kompetansesammensetning. Denne sammensetningen bør vurderes ut ifra hva Ekspertgruppens rolle skal være.
- Det ble dog nevnt at de politisk prioriterte innsatsområder (herunder det tverrsektorielle samarbeid mellom utdannings- og kultursektoren) krever brede kompetanser, og at

Ekspertgruppen bør gjenspeile dette. I tillegg ble det foreslått at målgruppen barn og unge representeres i Ekspertgruppen.

- I forbindelse med kvalitetssikringen av virksomheten etterlyses tettere kontakt med de sentrale aktørene. Gruppen ønsker mer direkte diskusjon, og at Ekspertgruppen kommer tidligere inn i prosessen når det gjelder aktørernes handlingsplaner. På den måten kan gruppens medlemmer få en bedre innsikt i deres virke, som gjør det lettere å være med til å frembringe nye ideer, skape dynamikk og videreutvikling. Dermed får Ekspertgruppen også en mer proaktiv rolle.
- Ekspertgruppen ønsker også å bli involvert enda tidligere i utviklingen av Språkkoordinasjonens styringsdokumenter.
- Med tanke på Ekspertgruppens geografiske sammensetning ble det lagt vekt på at den nasjonale kompetanse er viktig, og at man ikke bør vike fra dette. Medlemmene understreket at den geografisk spredning er en styrke.
- Når det gjelder den konkrete møteformen ønsker medlemmene lengre møter, men helst ikke mer enn to dager. På den måten vil de få bedre mulighet til å komme med tematiserte innspill. Forslag som kom frem var at medlemmene kunne forberede mer presise og faglig relevante innspill til møtet, samt at innsatsområdene kunne komme tydeligere i fokus på selve møtet – slik at hver enkelt medlem lettere kunne se hvor de kunne bidra. Det ble også foreslått at hvis det var behov for mindre møter, utenom de to årlige møter, kunne det foregå virtuelt.
- Endelig foreslo Ekspertgruppen å få tilbake sin sakmyndighet til å vurdere søknader til Nordplus, dog ikke myndigheten til å bestemme hvem som skal tildeles penger.

Nordisk Språkkoordinasjon foreslo for Ekspertgruppen å lage et utkast til en samlet innstilling fra Ekspertgruppen som del av Språkkoordinasjonens samlede svar på bestillingen fra NMRS. Ekspertgruppen bifalte dette.

Nordisk Språkkoordinasjon sender et utkast til hurtig godkjenning fra gruppens medlemmer, senest den 18. april.

6) Eventuelt

Intet.